'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 2nd Semester Examination, 2023

DSC1/2-P2-Sanskrit

Time Allotted: 2 Hours   Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1.   Answer any *one* of the following questions: 12×1 = 12

   (a) Describe the journey of Dilipa to Vasistha's hermitage in "रघुवंश" Canto I and write a few lines on Kalidasa's treatment of Nature.

   (b) Describe after रघुवंश Canto-I, the character of the king दिलीप.

2.   Explain any *one* of the following: 6×1 = 6

   (a) मन्दः कवियशःप्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।
       प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्वाहुरिव वामनः ॥

   (b) तं सन्तः श्रोतुमर्हन्ति सदसद्व्यक्तिहेतवः ।
       हेम्नः संलक्ष्यते ह्यग्नौ विशुद्धिः श्यामिकापि वा ॥

3.   Translate into Bengali or English any *two* of the following: 3×2 = 6

   (a) क्व सूर्यप्रभवो वंशः
              क्व चाल्पविषया मतिः ।
       तितीर्षुर्दुस्तरं मोहाद् —
              डुपेनास्मि सागरम् ॥

   (b) वागर्थाविव सम्पृक्तौ
              वागर्थप्रतिपत्तये ।
       जगतः पितरौ वन्दे
              पार्वतीपरमेश्वरौ ॥

   (c) आकार सदृशप्रज्ञः
              प्रज्ञया सदृशागमः ।
       आगमैः सदृशारम्भ
              आरम्भसदृशोदयः ॥

4.   Answer any *six* questions: 1×6 = 6

   (a) Who was "सुरभि" ?

   (b) How many cantos are there in "रघुवंश" ?

   (c) Who has cursed Dilip and why ?

   (d) Who was सुदक्षिणा ?

(e) What is the origin of रघुवंश ?

(f) What is the name of the first Canto ?

(g) Write the name of two commentators of रघुवंश ?

(h) Who was अरुन्धती ?

UNIT-II

5. Answer any *one* of the following questions: 12×1 = 12

(a) Discuss the main teaching of नीतिशतक ।

(b) Describe "विद्वत् पद्धति" according to भर्तृहरि ।

6. Explain any *one* of the following: 6×1 = 6

(a) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचरैः सह ।
   न मूर्खजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वपि ॥

(b) येषां न विद्या न तपो न दानं
   ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
   ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता
   मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ॥

7. Translate into English or Bengali any *two* of the following: 3×2 = 6

(a) दिक् कालाद्यनवच्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्त्तये ।
   स्वानुभुत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे ॥

(b) लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्
   पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।
   कदाचिदपि पर्यहञ्छशविषाणमासादयेत् ।
   न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥

(c) अज्ञः सुखमाराध्य सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
   ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥

8. Answer any *six* of the following: 1×6 = 6

(a) What are the शतकत्रय of भर्तृहरि ?

(b) Who are the three persons for our society?

(c) Who is मूर्ख according to भर्तृहरि ?

(d) What is the nature of विद्या ?

(e) Who is the author of नीतिशतक ?

(f) जीर्णभङ्गे सुभाषितम् — What is the cause of shortness of सुभाषितम् ?

(g) Who is अल्पज्ञ ?

(h) What is meant by व्याल ?

——×——